

T.C.
ULA TIRMA VE ALTYAPI BAKANLI I
Sivil Havacılık Genel Müdürlü ü

Sayı : 86170537-010.06.02-E.11782

20.06.2019

Konu : Sivil Hava Araçlarının Önlenmesi

GENELGE
HSD 2019/3

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Genelge'nin amacı; Türk Hava Sahası'nda sivil hava araçlarının önlenmesine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Genelge; Türk Hava Sahası'nda uçuş yapan hava aracı pilotlarını, hava trafik kontrolörlerini, önleme yapacak askeri hava aracı pilotlarını ve ilgili diğer tüm kurumları kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Genelge, 14/10/1983 tarih ve 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu'na, 15/07/2018 tarihli Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili, Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında ve 4 No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne dayanılarak hazırlanmıştır.

Sivil Hava Aracına Önleme Gerektirebilecek Durumlar

MADDE 4- (1) Türk Hava Sahası'nda uçuş yapan sivil hava yolu pilotları aşağıdaki durumlarda devlet uçakları tarafından önleme yapılabileceğinin farkında olmalıdırlar:

- Türk Hava Sahası içinde veya Türk Hava Sahası'na girmek üzere olan tanımlanamayan hava aracının olması durumunda,
- Yasak ya da tahditli bir sahaya girmiş ya da girmek üzere olan sivil hava aracının tespit edilmesi durumlarında,

c) Türk Hava Sahası içinde hava trafik ünitelerince tesis edilmiş hava trafik hizmetleri yollarından ya da hava trafik hizmetleri yol ağı içinde belirlenmiş uçuş plan rotasından müsaadesiz olarak önemli ölçüde sapmış hava aracının tespit edilmesi durumlarında,

ç) Türk Hava Sahası içindeki bir hava aracının belirlenmiş bir hava trafik hizmetleri rotasından veya hava trafik hizmetleri rota ağı dışındaki bir uçuş planı rotasından geçerli veya bilinen bir nedeni olmadan saptığının gözlemlendiği durumlarda,

d) Hava aracının Şikago Sözleşmesi'nin amaçlarına ve Türkiye Cumhuriyeti yasalarına aykırı olarak, yasadışı uçuş ve/veya yasadışı mal veya kişilerin taşınması ile ilgili olduğundan şüphelenilmesi durumunda,

e) Türk Hava Sahası'na izinsiz giriş yapan ve Türk Hava Sahası'nı terk etmesi ya da uygun bir havalimanına inmesi için verilen talimatı yerine getirmeyen bir hava aracının tespit edilmesi durumunda,

f) Koordinesiz olarak hava sahasına uçuş izni müsaadesinde belirtilenden farklı pozisyonlar veya yollar ile girdiği ve/veya,

g) Diğer sivil hava araçlarına tehlike teşkil edecek bir hava aracının tespit edildiği durumlarda,

Operasyonel Usul ve Esaslar

MADDE 5- (1) "Önleme" hava aracının planlanan rotasına tekrar dönmesi, ulusal hava sahasının sınırları dışına yönlendirilmesi, yasak, tahditli veya tehlikeli bir sahadan uzaklaştırılması veya tanımlanmış bir havaalanına iniş yapması için talimat verilmesi gerekli olmadıkça, hava aracının tanımlanması/ teşhis edilmesi ile sınırlı olmalıdır.

(2) Sivil hava araçlarının önlenmesinden mümkün olduğunca kaçınılacak ve yalnızca son çare olarak gerçekleştirilecektir.

(3) Son çare olarak gerçekleştirilen önlemlerin beraberinde getirdiği tehlikeleri ortadan kaldırmak veya azaltmak amacıyla, söz konusu pilotlar ve sivil/asker hava trafik üniteleri arasında koordine sağlamak üzere mümkün olan tüm gayret gösterilmelidir.

(4) Önleme usulleri bir hava aracı başka yöntemlerle teşhis edilemediği veya talimatlar hava aracına iletilemediği durumlarda askeri hava savunma otoritesinin emriyle uygulanır.

(5) Uluslararası Sivil Havacılık Anlaşması'nın 9 No'lu hükmü gereğince, her ülke askeri gereklilik veya genel emniyet amaçlarıyla yabancı bir devlet hava aracının, toprakları üzerindeki belli yerlerden uçmasını kısıtlayabilir veya tamamıyla men edebilir.

(6) Bir hava aracına önleme yapılarak söz konusu hava aracının belirli bir sahadan uzaklaştırılabilir veya önleme yapılan hava aracı, emniyet düşüncesiyle belirli bir havaalanına inmeye mecbur tutulabilir.

(7) Bu Genelge'de kullanılan "Önleme" kelimesinden, ICAO Arama Kurtarma Manual Doc.7333'de belirtildiği gibi zor durumda olan bir hava aracının tespit edilip, bu hava aracına talep etmesi durumunda yol gösterilmesi/refakat edilmesi anlaşılmamalıdır.

(8) Önleme yapacak askeri hava aracı pilotu sivil hava araçlarının önlenmesi esnasında bu Genelge'nin Ek'inde yer alan işaretleri uygular.

(9) Önlenecek sivil hava aracı tarafından alınacak tedbirler;

a) Genelge Ek'inde yer alan tablodaki uygun görsel işaretleri yorumlar ve bunlara yanıt verir, önleme yapan hava aracı tarafından verilen talimatlara uyar.

b) Mümkün olduğu takdirde uygun sivil-asker hava trafik ünitesini haberdar eder.

c) 121.500 MHz acil durum frekansından çağrı adı ve uçuşun niteliği konusunda bilgiyi içerecek şekilde genel bir çağrı yaparak önleme yapan hava aracı veya sivil/asker hava trafik ünitesiyle temas kurmaya çalışır; eğer temas kuramaz ise mümkün olduğu takdirde, bu çağrıyı 243.000 MHz frekansından tekrar eder.

ç) İkincil gözetim radarı (SSR) transponder ile donatılmışsa, uygun sivil-asker hava trafik ünitesi tarafından aksi bir talimat verilmedikçe Mod A Kod 7700 değerini bağlar.

d) Otomatik Bağımlı Gözetim-Yayın (ADS-B) veya Otomatik Bağımlı Gözetim-Sözleşme (ADS-C) ile donatılmışsa, uygun hava trafik hizmetleri ünitesi tarafından başkaca talimat verilmedikçe uygun acil durum fonksiyonelliğini seçer.

e) Herhangi bir kaynaktan frekans yoluyla alınan talimatların önleme yapan hava aracı tarafından görsel işaretlerle verilenlerle çelişmesi halinde, önleyen hava aracı tarafından verilen talimatlara uymaya devam ederken önlenecek hava aracı söz konusu kaynaktan derhal açıklama ister.

f) Herhangi bir kaynaktan frekans yoluyla alınan talimatlar, önleme yapan hava aracı tarafından telsiz yoluyla verilenlerle çeliştiği takdirde, önlenecek hava aracı, önleyen hava aracı tarafından verilen telsiz talimatlarına uymaya devam ederken söz konusu kaynaktan derhal açıklama ister.

(10) Radyo konuşmalarında önleme kontrol, önleme yapan hava aracı, önleme yapılan hava aracı tabirleri ilgili hava araçları ve birimlerce kullanılır.

(11) Radyo teması mümkün olmazsa, önleme yapılan hava aracı, önleme yapan hava aracı veya tüm hava trafik hizmetleri birimleriyle bütün imkânlarını kullanarak temas etmeye çalışır.

(12) Bu Genelge Ek'inde yer alan görsel sinyaller, önleme yapan hava aracının önleme yapılan hava aracı tarafından açıkça anlaşılabilmesi amacıyla kullanılır.

(13) Sivil ve askeri hava trafik kontrol üniteleri arasında taktik düzeyde usuller ayrıca bir protokol veya anlaşma mektubu ile düzenlenir.

İdari Yaptırım

MADDE 6- (1) Bu Genelge gerekliliklerini yerine getirmeyenler hakkında 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu'nun 143 üncü maddesi uyarınca idari işlem uygulanır.

Yürürlük

MADDE 7- (1) Bu Genelge yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 8- (1) Bu Genelge hükümlerini Sivil Havacılık Genel Müdürü yürütür.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

 e-imzalıdır
Bahri KESİCİ
Genel Müdür V.

Ek : Önleme Olayında Kullanılacak İşaretler (2 sayfa)

Not: 5070 sayılı elektronik imza kanunu gere i bu belge elektronik imza ile imzalanmıştır.

Gazi Mustafa Kemal Bulvarı No:128/A 06570 Maltepe / ANKARA
Telefon Nu.: (0 312) 203 60 00, Belgegeçer Nu.: (0 312) 212 46 84
Kep Adresi: shgm.gelen@hs01.kep.tr internet adresi: www.shgm.gov.tr

Bilgi için: Arif TUNCAL
Hava Trafik Kontrolörü